

Helena Gralén
Landsbygdsavdelningen
036-39 51 40

Postadress 551 86 Jönköping
Besöksadress Hamngatan 4
Tfn 036-39 50 00
Fax 036-12 15 58
E-post lanstyrelsen@f.lst.se
www.f.lst.se
Postgiro 3 51 76-7

Skötselplan för naturreservatet Isaberg i Gislaveds kommun

Syfte med områdesskyddet

Syftet med reservatet är att tillgodose friluftslivets intressen. I kombination med friluftshintressena ska även naturvärdena bevaras och utvecklas.

Beskrivning av området

Administrativa data

Objektnamn	Isaberg
Objektnummer	06-02-017
Skyddsform	naturreservat
Natura 2000	nej
Län	Jönköpings län
Kommun	Gislaved
Församling	Norra Hestra
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets och smålandsterrängens myrrika västsida (13)
Kartblad	terrängkartan: 6D SV fastighetskartan: 6D 3d, 6D 4d
Läge	Strax sydöst om tätorten Hestra
Fastigheter	Vik 1:3, 1:52, 1:94, 1:95 och 1:97
Markägarkategorier	stiftelse och enskild
Gräns	enligt beslutskartan, bilaga 1
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Areal	149 ha
Markslag	
Skogsmark	ca 114 ha
Skidbackar o.dyl.	ca 35 ha

Naturtyper

Granskog	ca 54 ha (varav 15 ha undantaget från skogsbruk)
Tallskog	ca 40 ha (varav 3 ha undantaget från skogsbruk)
Barrblandskog	ca 20 ha
Skidbackar o.dyl.	ca 35 ha

Topografi, geologi och läge

Isaberg höjer sig 150 m över närmast liggande sjöar och 308 m över havet. Från bergets topp erbjuds en milsvid utsikt. Berggrunden tillhör den sydvästsvenska gnejsregionen. I öster gränsar reservatet till Algutstorpasjön och i nordväst till Hestra tätort. Riksväg 26, Nissastigen, skär genom reservatets östra del. I övrigt omges berget av barrskogar.

Historik och markanvändning

Isaberg har en lång tradition som utflyktsmål, både för att njuta av utsikten från toppen och för skidåkning. Utsiktstornet på bergets topp byggdes 1919. Året efter (1920) byggdes en av Sveriges första hoppbackar på bergets västsluttning. Backen användes endast ett fåtal gånger, men stemmuren som utgör uthoppet finns kvar. Den första slalombacken på Isaberg anlades 1936 och är enligt uppgift en av Sveriges äldsta slalombackar som fortfarande är i bruk.

Naturresevatet Isaberg bildades 1968 med syfte att tillvarata friluftslivets intressen. Stora delar av reservatet upptas av det anläggningsbundna friluftslivet, främst som skidbackar och därtill hörande liftar o dyl. Skogsbruk har varit tillåtet och ett sedvanligt skogsbruk med röjningar, gallringar och slutavverkningar har bedrivits.

Det finns rester efter flera kolbottnar och kolarkojor i västra delen av naturresevatet samt vid Algutstorpasjön. Vid utsiktstornet på toppen av Isaberg finns en minnessten från 1919 samt en milstolpe. I sydöstra delen vid Nissastigen finns en bergsspricka som benämns "Jättegatan" och som beskrivs som en plats med namn och tradition i fornlämningsregistret. I norra delen av reservatet finns resterna av det gamla torpet Stackebo. De flesta av torpets inägomarker är igenväxta, men den öppna yta som används som lägerplats är en del av den gamla inägomarken.

Växt- och djurliv

Isaberg är till största delen täckt med gran- och tallskog. Lövinslaget är litet men här och var finns inslag av framförallt björk och asp. I brantmiljöerna finns en naturskogsartad barrskog med äldre träd och död ved. En grandominerad äldre barrskog breder ut sig längs med västra sluttningen. I de fuktiga brantmiljöerna har flera signalarter noterats, bland annat kambräken, västlig hakmossa och vedticka. I öster gränsar reservatet till Algutstorpasjön. I reservatets bergbranter häckar det berggås. Berggås är rödlistad i kategorin missgynnad (NT) och ingår även i EU:s fågeldirektiv.

Friluftsliv

Isaberg ingår i riksintresseområde för friluftslivet (Isaberg-Rannebo FF2) och reservatets huvudsakliga syfte är att främja friluftslivet. Skidbackarna är den friluftsanläggning som dominerar men det finns även skid- och vandringsleder, campingplats, grillplatser, utsiktstorn, vindskydd, bergsklättring och äventyrsturism i reservatet.

Mål och föreskrifter för skötsel av reservatet**Övergripande mål med skötseln**

Reservatet sköts så att friluftslivet gynnas. Den del av skogsmarken som undantas från skogsbruk lämnas till fri utveckling så att naturskogsvärden fortsätter att utvecklas. Övrig skogsmark sköts enligt en grön skogsbruksplan eller motsvarande, med hänsyn till friluftslivet.

Beskrivning av skötselområden

Skötselområdena är markerade på karta, bilaga 2A.

Skötselområde 1

Skötselområdet utgörs av tre delområden i Isabergs sluttningar och brantområden. Västra sluttningen och branten är det största sammanhängande området med naturskogsartad barrskog. En liten och blockrik brant finns i sydöstra delen av naturreservatet. Gran är det dominerande trädslaget men rena tallbestånd finns i sydvästra delen. I brantområdena finns det inslag av löv och en del död ved. Signalarterna västlig hakmossa, vågig sidenmossa, stor revmossa, vedticka och kambräken har noterats. I bergbranterna häckar det berggås.

Vandringsleder finns inom skötselområdet.

Bevarandemål¹

En barnnaturskog med olikåldriga träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Riktvärde för förekomst av död ved ska på skogsmark vara minst 4 m³ hård död ved/ha.

Fortsatt gynnsam miljö för ovanliga och hotade fåglar.

Skötselåtgärder

Fri utveckling.

Definition: Hård död ved. Stammens volym består till 90 % av hård ved med en tillika hård mantelyta. Stammen är mycket lite påverkad av vednedbrytande organismer.

¹ Bevarandemål anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten. Ett problem är att det i många fall saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Ny kunskap kan medföra att de uppsatta målnivåerna ändras. Avvikelse från uppsatta bevarandemål behöver inte resultera i omedelbara skötselåtgärder.

Vid en större stormfällning är det tillåtet att upparbeta virket efter samråd med Länsstyrelsen.

Det är tillåtet att flytta träd som fallit över vandringslederna.

Skötselområde 2

Skötselområdet utgör en stor del av naturreservatet. Skogen i området är produktiv gran- respektive tallskog där ett konventionellt skogsbruk bedrivs. Två sydbranter i skötselområdet är utpekade som nyckelbiotop respektive objekt med höga naturvärden, bilaga 2C. I delområde 2a finns det ett stort lövinslag av framförallt asp. Östra delen av skötselområdet utgörs av strandkanten mot Algutstorpasjön. I strandkanten finns inslag av klibbal.

Bergsklättring är tillåtet i och i anslutning till det bergrum som finns inom skötselområdet (skifte 2 av Vik 1:97).

Bevarandemål¹

Naturvärdena i nyckelbiotoper respektive objekt med naturvärden ska inte försämrats.

I delområde 2a bör minst 20 % av virkesvolymen utgöras av lövträd för att bland annat gynna hackspettar.

I en ca 30 m bred bård utmed sjön görs inga kalavverkningar av skogen.

Skötselåtgärder

Skogen sköts enligt en grön skogsbruksplan eller motsvarande, med hänsyn till friluftslivet.

Samråd med Skogsvårdsstyrelsen ska ske innan åtgärder vidtas i nyckelbiotop respektive objekt med naturvärden samt vid avverkning.

Vid skogsbruk i anslutning till sjön lämnas en ca 30 m bård närmast sjön som inte kalavverkas. Barrträd kan avverkas men lövträd och framförallt klibbal lämnas.

De luckor mot vattnet som iordningställts för sportfiskare får underhållas.

Friluftslivet

Skidbacksområdet (skötselområde 3)

Anläggningarna för utförsåkning upptar en central del av reservatet. I anslutning till skidbackarna finns huvuddelen av reservatets anordningar och anläggningar för friluftslivet. Nedanför skidbackarna, vid riksväg 26, ligger en campingplats. Skogsdungar med framförallt tall och gran finns mellan nedfarter och anläggningar. Inom skötselområdet finns inga särskilda föreskrifter för skogsbruket, annat än vad som gäller enligt skogsvårdslagen.

Övriga anordningar för friluftslivet

Se karta, bilaga 2B, för respektive anordningar.

- *Parkeringar* - Områdets största parkering finns vid liftarna uppe på berget och är huvudparkering under skidsäsongen. Parkering finns även utanför reservatet vid Isabergs fritidsanläggning.
- *Vandringsleder och spårssystem* - Ett omfattande led- och spårssystem finns inom reservatet och sträcker sig även utanför reservatsgränsen.
- *Bergsklättring* - Bergsklättring sker i och i anslutning till det bergrum som finns inom skötselområde 2 (skifte 2 av fastigheten Vik 1:97). I övriga delar av reservatet är bergsklättring, i organiserad form, tillåtet 1 september – 31 januari.
- *Grillplatser, vindskydd och utsiktsplatser* - Inom reservatet finns flera grillplatser, vindskydd och utsiktsplatser.
- *Lägerplats (skötselområde 4)* - I norra delen av reservatet finns en björkhage med inslag av grova sälgar och rönnar samt lönn, asp, en och gran. Området används för lägerverksamhet.
- *Cykling och ridning* - Cykling och ridning är tillåtet på befintliga vägar och anvisade leder inom reservatet.
- *Information* - Informationstavlor för naturreservatet finns men nya skall tas fram. Informationstavlorna utförs enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Informationstavlan ska innehålla karta över reservatet och beskriva dess syfte, frilufts-, natur- och kulturvärden, reservatsföreskrifter för allmänheten samt delar av allemansrätten.

Leder och spår är markerade med skyltar. Stiftelsen Isabergstoppen tar med jämna mellanrum fram aktuella spår- och pistkartor.

Skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar, tillsammans med stiftelsen Isabergstoppen, för att nya informationstavlor tas fram och placeras ut enligt karta, bilaga 2B.

Stiftelsen SMU:s Fritidsby ansvarar för skötseln av lägerplatsen i skötselområde 4.

Stiftelsen Isabergstoppen ansvarar för alla övriga anordningar för friluftslivet, dvs underhåll och skötsel av skidbackar, liftsystem, leder och spår, campingplats, parkeringsplatser, grillplatser, vindskydd, utsiktsplatser, gamla hoppbacken mm.

Stiftelsen ansvarar för att spår- och pistkartor hålls aktuella liksom övriga skyltar för leder och spår. Stiftelsen har även ansvar för renhållningen inom reservatet.

Samtliga befintliga anordningar för friluftslivet får underhållas.

Kulturminnesmärken

På Isabergs västsluttning finns Sveriges näst äldsta hoppbacke som byggdes 1920. Hoppbacken används inte längre, men är ett utflyktsmål inom reservatet.

Skötselåtgärder

Den stenmur som utgör uthoppet från hoppbacken får hållas fri från träd och buskar.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Länsstyrelsen ansvarar för att naturreservatets gränsmarkeringar hålls i skick enligt Naturvårdsverktes anvisningar (enligt svensk standard SIS 03 15 22).

Dokumentation och uppföljning

Besökstryck och slitage inom reservatet ska följas upp på lämpligt sätt.

En översiktlig kontroll av bevarandemålen ska ske i samband med den löpande tillsynen av reservatet.

En mer fördjupad uppföljning av naturvärden i den skog som avsätts till fri utveckling sker i samband med övervakning av skyddade områden. En särskilt utarbetad uppföljningsmetodik håller på att tas fram av Länsstyrelsen.

En första undersökning ska ha genomförts senast år 2010 och ska sedan ske med tioårsintervall.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när tillsynen eller uppföljningen indikerar att behov finns.

Finansiering

Underhåll av utmärkningen av reservatet bekostas av naturvårdsförvaltningen vid Länsstyrelsen i Jönköpings län. Framtagande och uppsättning av informationstavlor bekostas av naturvårdsförvaltningen vid Länsstyrelsen i Jönköpings län tillsammans med Stiftelsen Isabergstoppen.

Stiftelsen Isabergstoppen bekostar skötseln av samtliga friluftsanordningar inom naturreservatet, bortsett från lägerplatsen. Stiftelsen SMU:s Fritidsby bekostar skötseln av lägerplatsen.

Skogsbruksåtgärder bekostas av respektive markägare som också erhåller eventuella intäkter.

Bilagor

- 2A Skötselplankarta
- 2B Karta med friluftsanordningar
- 2C Karta över nyckelbiotoper och objekt med höga naturvärden